

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דרף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדה

דפים סז - עג, פרשת ויגש תשי"ב

דרך ישרה תמצית הדרף

דרף סז

חציצה בטבילה וחפיפה.

1. חציצה בטבילה 1. אין לחפוף בנתר כיון שנותק שיער ולא בחול שמדביק השיער, ולא בצונן שמקשה את השערות אלא בחמין. 2. צריך ללמד בביתו להדיח בית הקמטין במים כדי שיהא ראוי לביאת מים כדין הראוי לטבילה. 3. אם היתה חציצה כגון עצם בין השיניים צריכה לטבול שוב, ואם מצאה עליה דבר חוצץ אי"צ לטבול שוב אם טבלה סמוך לחפיפה או באותו יום, וא"כ לסמוך חפיפה לטבילה או לחפוף ביום. 4. אין לטבול ע"ג דבר שפוחדת שתיפול ממנו, ולא בנמל דלמא ידבק בה דבר ויפול כאשר תעלה, וכן בנתנה תבשיל לבנה וטבלה. 5. אבוב דשמואל עשה לבנותיו מקוואות בימי ניסן דחייש שבנהרות רבו הנוטפין על הזוחלין, ומפצי בימי תשרי מפני הטיט שלא יחצוץ. 6. גלד שע"ג המכה כל שלשה ימים אינו חוצץ ואח"כ חוצץ. 7. החציצה בעין, לפלוץ יבש, כחול ע"ג העין, פתחה או עצמה עיניה ביותר. 8. הטבילה דרך גדילתה, האיש כעודר ומוסק זיתים ואשה כאורגת ומניקה. 9. נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינם חוצצות ושתיים לא ידעינן, ודבר תורה רובו המקפיד חוצץ וגזרו על רובו שאינו מקפיד ועל מיעוטו המקפיד.

1. זמן טבילה והחפיפה 1. נדה בזמנה טובלת רק בלילה, ושלא בזמנה להו"א טובלת אף ביום ולמסקנא רק בלילה משום סרך בתה, והתירו לטבול ביום משום צורך אריות גנבי צנה ואבולאי. 2. אין לטבול בשביעי כמו זבה אף שכולן סופרות שבעה נקיים, משום חשש שתשמש ואח"כ תראה ונסתרה למפרע. 3. הרחקת החפיפה מהטבילה, לר"ה אפילו מיום א' ליום ה' דומיא דחפיפה ביום ד' ערב ר"ה והטבילה במוצ"ש, לר"ח לא אמרינן שכן, לרב יימר מיום א' לה' לא אמרינן. 4. החפיפה ביום והטבילה בלילה, ופליגי אם שרי לחפוף בלילה.

דרף סח-סט

ח-סט. *בדיקה בחלק מהימים. *הטבילות בטועה.

1. בדיקה בחלק מהימים 1. נדה שבדקה עצמה בשביעי שחרית ומצאה טהורה ולא עשתה הפסק טהרה וטבלה ואח"כ ראתה היא בחזקת טהרה ולר"י צריך שתבדוק מן המנחה ולמעלה. ומהני אף אם בדקה ביום השני ומצאה טהורה, ובעי אי מהני ביום הראשון כיון שהוחזק מעין פתוח. 2. אם מצאה שהיא טמאה וטבלה ואח"כ בדקה ומצאה טהורה הוא בחזקת טמאה ומטמאה למפרע, ולרבא קאי על תינוקת שראתה בבית אביה דקסבר שאין טמאה למפרע בזבה, ואם יש לה וסת דיה שעתה, והא דאמרינן שלא קובעת וסת בימי זיבתה

זהו שא"צ ג' פעמים לעקירתה. 3. זב וזבה שבדקו רק ביום הראשון והשביעי ומצאו טהור, לר"א הווי בחזקת טהרה וכן הלכה, לרבי יהושע יש להם רק ראשון ושביעי וכדאשכחן בזב שראה קרי ונויר שהולך בסככות דמונה לסירוגין, ולר"ע יש להם רק יום שביעי. 4. בדקו בראשון ושמיני אליבא בר"א, לרב טהורים דסגי תחילתן בלא סופן, ולרבי חנינא בעינן תחילתן וסופן. 5. זבה שהפרישה בטהרה טהורה בבדיקת סופן בלא תחילתן, והא דבעינן שיהיו ספורין בפנינו זהו רק אליבא דר"ע.

הטבילות בטועה ומ"ט 1. אמרה שראתה יום אחד טמא מטבילין ט' טבילות שבע בלילות שמא הווי סוף ימי נדה ושתים לזיבה בימים שבאה שמא ראתה היום או אתמול. 2. בין השמשות טמא ראיתי מטבילין י"א, ח' לנדה כולל ביה"ש שבאה וג' לזיבה. 3. מטבילין ט"ו להו"א שאמרה לא ראיתי כלל ודחי דהווי דינא דגלחי, אלא שאמרה ראיתי ואיני יודעת כמה בבאה ביום איכא ז' לנדה וח' לזיבה ואם באה בלילה איכא עוד טבילה לנדה, ולמ"ד בעינן ספורין בפנינו גרסינן שאמרה איני יודת אם ספרתי וכמה ספרתי.

גף ד- עא

טומאה לאחר מיתה. *אלכסנדריא וריב"ח. *טבול יום ארוך.

טומאה לאחר מיתה 1. זב וזבה נדה יולדת ומצורע שמתו מטמאין באבן מסמא עד שימוק הבשר ולר"א עד שיבקע כריסו, גזירה שמא יתעלפה. 2. גוי שמת טהור מלטמא במשא דטומאתו מדרבנן. 3. לב"ש כל הנשים מתות נדות ומטבילין כלים שהיו לידם בשעת המיתה, להו"א מביעותא דמלאך המות מרפיא משא"כ פחדא דצמית ומסלק דמים, ולמסקנא מפני כבודן של נדות חיות וכדאמרין בזבין אף שראית אונס טהורה, ולב"ה דווקא במתה נדה. 3. האשה שמתה ויצאה ממנה רביעית דם מטמא באהל ולת"ק מטמא אף במשהו כדין כתם דקסבר מקור מקומו טמא, ולר"י אינו מטמא כיון שנעקר משמתה. 4. רביעית דם תבוסה דטומאתו מדרבנן, לר"א בר"י דם שיצא ספק בחייו ספק במותו, לחכמים שיצא בחייו ובמותו, לר"י דם שמטפטף לגומא ומעורבת בו הטיפה של המיתה כיון שאינו מתבטל ולר"ש אף בצלוב על העץ ודם שיצא מיושבת על המשבר מטמא משום כתם ופליגי האם מטמא גם באהל.

שאלות אנשי אלכסנדריא את רבי יהושע בן חנניא 1. שלשה דברי חכמה: טומאת משא בזב, עד שימוק הבשר. 2. מחזיר גרושתו משנישאת אפילו שאסורה גם לישראל בתה מותרת לכהונה כיון שהיא תועבה ולא בניה. 3. שני מצורעין שנתערבו קרבנותיהם ואחד קרב ומת אחד מהן, השני יכתוב נכסיו ויהיה עני ויביא חטאת העוף הבאה על הספק ודלא כר"ש, ואיירי שקרב אשמו ואינו קובע בדלות ובהא סבר כר"ש. 4. שלשה דברי אגדה: כי לא אחפוץ במות המת כאשר עושים תשובה, ואם לאו כי חפץ ה' להמיתם. 5. ישא ה' פניו אליך לפני גזר דין, ואח"כ לא ישא פנים. 6. כי בחר ה' בציון קודם שנשא שלמה את בת פרעה, ואח"כ היתה העיר על אפי וחמתי. 7. שלשה דברי בורות: אשת לוט אינה מטמאת, כיון שהיא נציב מלח. 8. בן השונמית אינו מטמא כיון שהוא חי. 9. הזאת שלישי ושביעי לעת"ל למתים, נחכם לכשיחיו ויבא משה עמהם. 10. שלשה דברי דרך ארץ, מה יעשה אדם: לחכמה ירבה בישיבה וימעט בסחורה, עושר ישא ויתן באמונה, בנים זכרים ישא אשה ההוגנת לו ויקדש עצמו בשעת תשמיש ובכולן יבקש רחמים וקמ"ל דתרוייהו צריכי.

דיני יולדת היושבת על דם טהור שהיא טבולת יום ארוך 1. בתחילה אמרו ששופכת מים לרחוץ את קרבן הפסח ולא נוגעת, ואח"כ אמרו שיכולה לב"ה לגעת במים דלענין חולין הויא שני ולקדש היא כראשונה לטומאה דזהו מעלה בקודש, ולב"ש הויא כטמא מת. 2. לכו"ע טבול יום אוכל מעשר שני. 3. קוצה חלה, דחולין הטבולין לחלה אינם כחלה, ומקרבת וקוראת שם ולא חיישינן שתגע מבחוץ. 4. נפל רוקה או דם טהרה שלה על ככר של תרומה טהור, דמשקה טבו"י אינו מטמא בין משקין היוצאין מגופו ובין משקין שנגע בהם. 5. כאשר מסתיימים ימי הטהרה, לב"ש צריכה טבילה לתרומה ולביאת מקדש כיון שהיא טבולת יום ארוך ולב"ה אינה צריכה.

בה בשימור. *הפסוקים בנדה וזבה.

1. הטומאה והחיוב בבעילת זבה בזמן השימור. בתוך י"א ימי הנדה לא מהניא טבילה בלילה ואם בא עליה מטמאין משכב ומושב וחייבין בקרבן. 2. ראתה ביום י"א וטבלה לערב ושמשה מטמאין משכב ומושב ולב"ה רק מדרבנן, לב"ש מדאורייתא ואף מחייבים בקרבן דהשוו מדותיהם והוי כמו תוך י"א, וטעמייהו דב"ה כיון שיום שלאחריו לא מצטרף. 3. טבלה ביום י"ב ושמשה פטורין מהקרבן, ולב"ש מטמאין משכב ומושב ולב"ה רק הוי גרגרן ואסור שמא ירגיל כך בתוך י"א. 4. רואה בתוך י"א וטבלה למחרת ושמשה הוי בעילת שומרת יום וזהו תרבות רעה שמא אח"כ תראה ויתחייבו למפרע ומגען ובעילתן תלויים, ולרב הונא ב"ש מטמאין משכבה ומושבה שמא תראה, וקסברי ב"ש שהרואה ראה אחת של זוב הוי כבועל שומרת יום ולא גזרו בו שיטמא שלא שכחי ביה דמים והיא לא מטמאת אותו משום דלא שכחו. 5. היום העשירי אינו יכול להצטרף לזיבה גדולה, ואליבא דב"ה לרבי יוחנן צריך שימור כמו התשיעי ולר"ל הוי כ"א וא"צ שימור. והא דאמרין די"א יום שבנדה הלכה למשה מסיני, לר"י איכא הלכה אחת ש"א א"צ שימור, ולר"ל איכא שתי הלכות כיון שגם אינו עושה שימור לעשירי, ר"ע וראב"ע אי הוו קראי או הלכתא למשה מסיני.

1. דרשות הפסוקים בזבה ונדה. 1. הרואה שלשה ימים בתחילת ימי נדתה אינה זבה שנאמר בלא עת נדתה. 2. אף רחוק מנדתה, יום אחד שנאמר או כי תזוב, וטפי מיום ילפינן מהיום הרביעי שראוי לספירה וראוי לזיבה ה"נ עד לעשירי. 3. אחד עשר שנאמר בלא עת נדתה, ולא שנים עשר שאינו ראוי לספירת או כי תזוב. 4. ראתה יומים נקראת זבה שנאמר ימי, ויום אחד שנאמר כל ימי. 5. טמאה מלמד שמטמאת את בועלה, היא למעט זב דלא נימא ק"ו אף שזב מטמא בראיות כבימים משא"כ זבה. 6. מטמאת משכב ומושב שנאמר כמשכב נדתה וכן בראתה יום או יומיים. 7. סופרת יום אחד אם ראתה יום אחד ואף שנים שנאמר יהיה לה, וליכא למילף ק"ו מזב שאינו סופר לאחד כלל אבל לשנים סופר שבעה. 8. אין לומר שהיא ביום זבה ובלילה נדה, שנאמר על נדתה וסמוך לנדתה זהו בלילה. תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, מובא אגב דיני הלכה למשה מסיני.

**הדרן עלך פרק עשירי דנדה
וסליקא לה מסכתא נדה!**

שאלות לחזרה ושינון

- ב. שאלות אנשי אלכסנדריא את ר"י בן חנניה (10)
 - ג. דיני יולדת היושבת על דם טוהר (5)
- דף עב-עג
- א. הטומאה והחיוב בבעילת זבה בזמן השימור (5)
 - ב. דרשות הפסוקים בנדה וזבה (8)
- הדרן עלך מסכתא נדה!**

- דף עז
- א. סוגי חציצה בטבילה (9)
 - ב. זמני הטבילה והחפיפה (4)
- דף סח-סט
- א. בדיקה בחלק מהימים (5)
 - ב. הטבילות בטוהר ומ"ט (3)
- דף ע-עא
- א. טומאה לאחר מיתה (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
 מחודדין בפ"ד
זבחים
מנחות
חולין
בכורות
 עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין
 עם תורתך שעשועי,
 סימני הדף, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב
 עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפ"ד.
שבת מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל
 השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות,
 לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל
 יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות
 באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון
 רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד
 לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים,
 ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~377~

המערכת